



ELŐFIZETÉSI ÁRA:

16.— K. 1 FÉL ÉVRE
NYUGODT ÉVRE 4.— K.

D^r BISCHITZ BÉ

ÖRÖK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 408—90.

SZÁMÍTASSAL DÍJSZÁRÁS SZERINT.

A földgáz-szerződés elintézése.

A kormánynek a Deutsche Bankkal kötött szerződésének a képviselőházban való elintézése után már csak a főrendiháznak kellett tudomásul vennie a szerződést, hogy az úgy teljesen perfektuáltassék. Ez a tudomásulvétel a főrendiház pénteki ülésében történt meg. A szerződés törvényes formalizmusai elintéztetvén, a szerződésbe meghatározott Magyar Földgáz Részvénytársaság megalakításának semmi akadálya nincs többé.

Hogy a főrendiház jóváhagyása csakugyan rideg formalizmus, legjobban igazulja aza az lefolyása. Formalizmus, de mellérhetőetlen. A földgáz akció történetében legjelentősebb tényrt jelenti mégis, mert csak most kezdődhetik meg a munka, a földgáz hasznosítása. A földgáz történetében ezen rendkívül fontos pillanatot szöszerszint közblijük.

Az országházi napló erről így szól:

A főrendiház LXXVI. ülésén

1916. február 25-é pénteken

Josika Sámuel h. elnökléte alatt.

Tárgya: A pénzügyminiszter jelentése a földgáz-szerződés államkiszárolgása tárgyú törvénytervezetéről, mely a törvény az 1914. VI. tc. alapján a Deutsche Bank berlini pénzüntézet vezetésé alatt álló pénzeszopot által alakítandó Magyar Földgáz Részvénytársaságra történt átruházásáról szóló miniszteri jelentés és az ennek tárgyában hozott képviselőházi határozat. Kérem a bizottsági jelentés felolvasását.

A méltóságos főrendek az ország kialakulására oly beláthatatlan fontosságú egész komplexumát kerek 3 perc alatt Az ülés lefolyása ez volt:

Elnök: Következik a földgázra és az ásványolaj-félfékre vonatkozó Állami kizárólagos bányászati jogokunk az országgyűlési módorok egy részében az 1914. VI. tc. 4. §-a alapján a Deutsche Bank berlini pénzüntézet vezetésé alatt álló pénzeszopot által alakítandó Magyar Földgáz Részvénytársaságra történt átruházásáról szóló miniszteri jelentés és az ennek tárgyában hozott képviselőházi határozat. Kérem a bizottsági jelentés felolvasását.

Radvánszky Albert jelentését.)

Elnök: Kíván valaki a jelentéshez szólni? (Nem)

Ha senki a jelentéshez szólni nem kíván, a vitát bezárom. Következik a határozathozatal. Képlem, méltóságos főrendek a bizottság javaslatait (igen?) Kérem, ha lehát a határozatot, hogy a főrendiház tud-

omásul ves- jelentést, illetve hozzájárul a képviselőház szövege határozatához s azt országgyűlési határozat erejére emeli, erről a képviselőház sítetteli fog.

Telül országos határozat innár a földgáznak ávása. Hogy az ország főrendei, a magyar szövege, vagy felsőház egyetlenegy szóval sem tudott hozzájárulni ehhez a kérdéshez, ez jellemzi Magyarországot. Amikor a legfőbb energia-forrásokunk valóságos forrás, mert ingyenes - végre megkezdheteti áldásos munkáját, ehhez egy szó kommentárt se fűznek se a szülletett főrendek, sem pedig azok, akik a királyi kinevezés folytán a magyar társadalom, ipari, kereskedelmi élet legjavából azért választatnak ki, hogy ország második kamarájában segítsenek az ország javára leszűnni mindazt a jót, ami az ország érdekében kívánatos.

Talán jobb is az úgy, hogy nem szólják hoz és egy okból jobb ez így. Mi, emlékezés okát iktattuk ennek az ülésnek lefolyását lesz kor erről még fog esni.

Ahból szempontból mindenesetre remek hallgatóságos tudomásulvétele, hogy — nem akadékoskodtak, mint ahogy az ugyanekkor tárgyaló Pénzüntézet Központból eseevtek. A főrendek csak-an nem értenek a földgázhoz.

Most pedig elindult a földgáz.

Magyar Földgáz Részvénytársaság.

Még megalakulása előtt hozzáfogott a munkához legnagyobb szerzői negocionum gestora. Deutsche Bank Stams.

Az országgyűlés tisztában azzal, ami általán Deutsche Bank kezdoményez? Nincs tisztában ezzel se a közigazgatás, se a parlament. a társadalom. Mindegyik nyújtja kezét, hogy feltétlen sikerrel járjon minden akció, mert a becsülletes német tőke fordult felém bizalommal. Ne családhiassék a német tőke, amely, párosulva a töle elválaszthatlan szorgalommal s „német” jellemmel, mindenütt a világon megfoztta busás kamatait. Járjon nálunk sikerrel a Deutsche Bank — magunk részéről kívánunk neki e vállalkozást — jó szerepséft!

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azint mielőbb meghosszabbítani sziveskedjenek, nehogy a lap további küldésében fennakadás történjék.

Badacsony Bazaltbánya. A Balaton-vidék egész romantikáit díszítőnans zavarja a *Badacsony Bazaltbánya részvénytársaság*nak bányája. A felhangzó robbanások döröjt a 96 km. hosszú vízfűtő mint jó hangvezető vízi töv. Maga a badacsonyi bazalt hegy egyike a legszebb földtani alakulásoknak, valóságos keressze fekszik a Balaton vízére s a mögötte s körülötte levő kupos s koporsóalaku hegyekkel csodás összképet ad. Ezt az összképet zavarja ennek a részvénytársaságnek a bányája, amely a napútésben a megbontott hegyoldalt díszítőnans állítja be a felségésem nyugodt tájba. De lát ezen nem lehet segíteni, mert bányajogot gyakorol a Badacsonyi Bazaltbánya részvénytársaság, amely egy és félmillió alaptőke mellett 111 ezer korona nyeregséget, vagyis az alaptőke 10% át produkálta. A bányatársaság a badacsonyi és töredéki bányájának berendezését egy és félmillióra becsüli és együttevő ezen a vidékeken vagy 100 ezer korona értékű ingatlanokat szerzett. A mérlegben megjelenik a háború is, mert az orosz foglyok elémlesztés 25 ezer, a ruházattal 14 ezer koronára teszi, ami mindenestre megtakarítás azzal szemben, ha a munkásokat kellene fizetni.

Esztergomvidéki Közénbánya. Az Esztergomvidéki Közénbánya r.-t. *marcius 15-én* tartja közgyűlését. A mérlegszámla adatai a következők: Tartozik: 1. Fűtő birtokszámla 13.010.36 K. 2. Épületszámla 541.648.20 K. 3. Gépek és lőtárszámla 762.838.42 K. 4. Bányaművek számla 1.361.669.41 K. 5. Részvényilletékszámú 20.160 — koronra. 6. Kamatszámú 56.501.16 K. 6. Központi költségvetés számla 36.974.69 K. 8. Bányaköltségszámla 400.645 — koronra. 9. Anyagszámú 11.344.14 K. 10. Pénztárszámla 1546.34 K. 11. Adóssok számlája 3554.28 K. Összesen 3.300.442 — K. — Követel: 1. Részvénytőke számla 3.200.000 — K. 2. Munkabérszámla 442 — K. Összesen 3.200.442 — K.

A szén ványa Törökországban. Miat dolósitónk velünk kár a kamara elfoglalta a kézsén ványjait a háború végéig tartó felüggyelzésre vonatkozó törvényjavaslattal.

Orosz Lengyelország szénbányászata. Már foglalkozunk orosz Lengyelország szénbányászataival és most csak azért térünk erre vissza, mert az utjabban szerzett adataink érdekes statisztikával szolgálunk.

A kézsén előforduló helyei Borszén és Dobrovai környékén vannak. A dobrovai területek sziléziai kézsénmeddővel kapcsolatosak: orosz-lengyel közérteleltől egész kiterjedésű kb. 400 km², melynek szénközhéle *Csarnok* szerint (1909) kb. 2 millárd tonna lehet. A szén, mely nagy hidrogéntartalommal kivételkéfében nagy lángot ég, melegfejűkőpessége 6600 kalóriás, hamutartalma pedig 7%. A donevidéki szén is sokkal jobb a dobrovai szénnél, amonyikban melegfejűkőpessége kb. 7500 kalória. A termelés 75%-a új vállalatok kezében van, amelyek összesen évi 3.470.000 t szénert termelnek a németekkel megosztott területeken, tehát orosz Lengyelország 6. millió t szénert széntermelőinek kb. 216%-át. (A felszínizéni széntermelés évente 43.901.056 t, az osztán-kaszvini 3.470.518 t, a galiczi pedig 1.970.706 t.) Az orosz-lengyel széntermelést mindenkor többes nehézség nélkül kb. háromszorosára lehetne

Oroszországra nézve az orosz-lengyel szénert igen nagyjelentőségű, mert feltehető, hogy a dobrovai szénvidék szolgáltatta Oroszország egész széntermelőinek kb. egyötödét, míg a Donevidéki Déloroszországhoz tartozó kézharmadát. Munkásokonként a termelés 1913-ban 22 t volt, mi felső Sziléziában 344 t, de sokkal sokkévebb munkások mellett. A dobrovai szén 90%-át maga orosz Lengyelország fogyasztotta és alig 10% ment Nagy-Oroszországba.

A *háromszázéves* 1913-ban 155.000 tonna tonnellé és még igen fejletlen, de fejlődésének nincsenek nagy akadályai. Sokkal jelentősebbek a vasérctelepek, kivált a borszénai bányavásérctelepek, melyek évi 300.000 t ércet szolgáltatnak. Ez évek közt felső Sziléziába a háború előtt tívszáz. A helybeli kormányszékhelyben is sok a vasérc, kivált igen értékes harna és ványvasérc, valamint mangánérc. Bár a közl és másvit is harnavásérc mellett ólom és rézércnek is előfordulnak. A tuffortartalmú ércnek igen utérfelek. Az orosz-lengyel aszerek általában aránylag kékebbel vastartalmúak de igen értékes keverékanyagok sok vasat tartalmazó réz kőoldozószálat. Orosz geológusok szerint az orosz-lengyel vasérctelepek készlet: 3-500 millió tonna lehet becsléssel. Az összes vasércbányák: 1419 tonna évi 294.000 t volt. és rézércet Kijev körül, a Lvov környékében jelentősen előtérrel korlét és ólomércnek is.

A **Felsőmagyarországi Bánya és Kohász r.-t.** márc. 3-án tartotta meg X.VI. évi rendes közgyűlését 1915. évi mérlegszámlájának adatai a következők:

Vagyok: Szomolnói és egyéb társulati bányák értéke az összes épületek, gépek és felszerelésekkel 4.728.075.8 K. folyó évi beruházás 401.929.42 K. Összesen 4.930.005 K. Ertelepek: 276.207 K. fűtő kamat 32.890 K. — összesen 2.834.123 K. Tízeti nyugdíjalap értéke: 170.000 K. Adóssok: 278.806 K. Készpénz: 42.824.12 K. — összesen 8.804.044 K. **Törökország:** 20.000 darab magyar 1.150 K. 3.000.000 K. Tartalék: 1.000.000 K. Fűtőközhéle készlet: 666.624.12 K. gépek és felszerelések értéke: kézsén: 970.851.52 K. folyó évi részvétel: 181.855.50 K. Összesen 1.152.707.02 K. Tízeti nyugdíjalap: 450.297 K. Hitelzők: 251.007.8 K. Hátértelek megvásárolás: 25 0 K. Nyeregségnyelvény: 320.377.60 K. Összesen 2.834.044 K.

Nyeregség és vasércszámlája: Vasérc: Bányavásérc-költségek, anyagellátás, és kézkovarrak-helyek: 600.000 K. öntési furó, víz, 1.428.421.16 K. Központi költségek: tízeti díszetek, az igazgatóság és felügyelőbizottság fix tiszteldija, 100 t és utóköltégek: 267.304.61 K. Adó és illeték: 111.551.26 K. Nyeregségnyelvény: 320.377.60 K. Összesen 2.738.438.63 K. **Nyeregség:** Athozat 1914. évi: 22.164.86 K. Összbevétel: szomolnói kézkovarrak, vasérc, kovácsok, rezentréz és egyéb bányák: közölkönné: 2.283.124.43 K. Nyeregség a lojnicai bányák: közölkönné: 63.348.49 K. Nyeregség: kézsén: 1.600.000 K. 32.000.20 K. Nyeregség a felszín bányák: kézsén: 32.354.98 K. Ertelek: 1.000.000 K. Összesen 1.152.391 K. Szomolnói házépítéssel: 1.176.16 K. Összesen 2.738.438.63 K.

Feltevés. A Magyar Németek és Fűtőszén-Együt felvételének a megbeszélés szándékának együttesen *De Mikly* úr. a szén üzemelőbizottságot a múlt napokban évek elvárását tartott. Bevezetésekképpen ismertette *Moson* és mások kedvű kísérleteit, majd részletesen szólott *Luziner* úr. érdekes katasztrófáit és hátróztatott a mellett foglalt állást, hogy a szén üzemelőbizottság nagyobb mértékben is lehetne. Az eddigi kísérletek följáratja az volt, hogy igen kis mennyiségű szénert egy nagyobb utóji árammal igyekszik megolvasztani s így azután a szénert utóvályapponitál túl fogó pontjig és azon túl levittették. A cél ezzel szemben az, hogy nagyobb bányag szénert a párologás lehető kizárásával zár felében utóvályapponitja és forrasztja kőszén 4300-4400 °C j hőmérsékletre hevítéssel 60, 80 alkalmas módon sikerül. Az elvárás azt a reményét fejezte ki, hogy rövidesen lehetne lesz tetszőleges mennyiségű szénert is megolvasztani megfelelő bevonásokkal.

Alumínium a kazánok ellen. Az alumínium alighanem kazánok-képződés ellen is fel fogják használni. Zúrtóliról írják lapunknak, hogy megfigyelést tettek

egy ottani laboratóriumban, hogy vízfürdőben me-
ggyűrték, hogy az alumínium határozott ellensége a
kaszáknak. A fűrészt folytonosan láplálta a vízvezeték
és észrevették, hogy lerakódott a kazánok, amely végül
a befolyó csőnek nyílását is befűtötte. Mikor a fürdő-
edényt alumínium-festékekkel másolták be, három óra
korszállt nem fakodott le a kazánok. Nyisztorlatokusan
folytatott kísérleteikkel rájöttek, hogy alumínium jelen-
léte okozta meg a kazánok-lefűlését.

Szénárak és munkabérek.

A költségek jelentékeny emelkedése össze-
mértéknözözte a szénárak zászában. A bányák ezt
előzőik évi jelentősükben az ármentől. A bányák
munkabérait mindennél el kell fogadni az árnak,
mert ha keveset mondunk, a termelési költségek-
kel emelkedik. E által szemlélődik be a bányák
önköltsé adományait a következőkben leírnék
hazánk: (szénárak) amelyek egy-
ma már millióra emelkedtek.

A bányák termelési költségeinek emelkedését a miniat-
berek is befolyásolták. Nem szabad a bányászati
berek a legelőkelőbb és legújabbak elvált munkásszállás felhá-
a tulajdonképpeni, vagyis a föld mélyében dolgozó be-
munkák javára se hadlávonnak. Helyükbe léptek a bány-
erők, akik előzőleg legelőkelőbb a bányák hajlékai a bányák
melyben, sok asszonyt és általában családokat a bányák
munkájuk alkalmazzák. Ezek a bányák nem a régi viszonyokhoz
már bányák kádják, hanem bányákban többet, például a 14
és 16 éves bányák, akik most bányászati végzettségű és több
nem bányászok, 150-160 2-3 kilométer kevesek műszaki-
ként, ki annyit, amennyit megér a bányák bányák, akik a
vájratok helyébe léptek, ezek a bányák korábbi feltalálók
munkabérekben. De alkalmazzák a bányák szűz szoros
örvömben öregeket, inválidokat s bizony vannak kőzetek
szűz számmal, akik megelégszik a vájratokhoz szűz munkabé-
reiket is. Más szűz az a bányák, hogy a bányák
kiszak, akik bányákban kevesebbet produkálnak,
bányák kevesek, mint a bányák előtt. *Kgyáltaiban nem
tudik a vállalkozók közé, hogy szerződéses bányák bányákhoz
bányákban 240-250 kilométer munkabéret is előkelők.*

Mindazonáltal elégtétellel kell kasszállatunk, hogy
mi szénárak még az emelt árak mellett is össze sem
használtatják ellensége és külföldi és a szénáras államok-
nak tulajdon szénárak. Angliában a legkülönbözőbb szén-
árak ára megkérdőjelezhető, tehát meghaladja a 100 %-ot
emelkedés. Ezt még azok az államok, amelyek oly-
esések, hogy nekik szállít Anglia szénét.
Lass ki az emelkedés.

Házasországbán 8-10-szeresére emelkedtek

és a szénárasoknál is meghaladja a 100 %-ot.
ségeknél törekedtek arra, hogy az ármentől
számkasszállatnak a termelési költség emelkedése
ebben a mi bányák a német példát követik.

Szénület 1915-ben. A magyar szénbányáinak a le-
folyt üzleti évben is mind nagyobb nehézségekkel
küzdött meg. A régi munkások egyrésze hadlávonnak,
helyük be a bányászathoz alig értő új erők léptek, ezek
is csak a szénbányák. Főgalmi akadályok és munka-
hiány gyakrabban zavarták a rendszeres üzletmenetet,
mint az előző évben. A bányászathoz nélkülözhetetlen
anyagoknak, mint a *lávak és robbantószerkezetek* hiánya,
ezeknek és az *életmi cikkek árának rendkívül mege-
drágulása* a bányáknak súlyos gondokat okozott. A
bányászati körök mindazonáltal megelégedtek szállítási
közvetítéscikkükkel, sőt misztikai berendezéseiket töke-
letesen meg előbbet is termelhették, amiként némelyek
potolható az a hiány, amely a külföldi szén behozata-
lának emelkedése következtében támadt. Az év foly-
mára lejárt kötelezettségeiket a bányák árakon újították
meg. Egyes bányák valóságban *újabb bányákat*
nyitítottak meg. Így az *Esztékum-Szászvári Köszén-
bánya* r.-t. évek óta folytatott kutatási művelődik után
az esztékummezői bányák közösen hadlávonnak igen
jó minőségű, gazdag szénlevegőre talált s 1915-ben
még is kezdte egy új akna beindítását munkálatokat.
A szénlevegőt az egész év folyamán tartós maradt.
A magyar kő. Államviszok az egész esztékum át a
szénlevegő: szorításileg biztosított szénmennyiségnek
szénlevegővel igyező és több olyan anyag, mely
hadlávonnak gyártásával foglalkozik, a rendszeres javát
jelentősebb nyereséget támasztott, amelyekkel, egymamly
áramot alk a há kivételével, ugyiszóval teljesen ki-
elégítettek.

Geológus a háborúban. A hamburgi geológiai inté-
zet az ottani tudományos alapok felhasználásával a
Gülich nevű geológusát még 1914 július 21-én német
Közelafrikába küldötte, hogy ottani Sonengeti siva-
tagon talált oliváris és barnakörű olvántekintet tanul-
mányozza. Közben kitért a háború s a Közelafrikának
tengerpartján próbák tanulmányát folytatni, de beny-
telen volt a partját Közelafrikába menekülni. Novem-
ber 11-én a Héra nevű gőzösre szállt Lameronsban, amely-
ben, hogy Európába vándorolt, de december 26-án Pok-
városban elfogták az angolok és a pitermaritzburgi
foglaltatásban épített barakok egyikébe 600 más 10
társak közé lökték. A német kormány közbevetette mag-
gát örökében s március 23-án kieszközölték szabadon-
bocsátását a foglyatáborból de Délafrikát nem hagy-
hatta el. Ugyanannak az intézetnek négy geológusa
van a háborúban, egyik a kasszereket is kapott már, egy
másik pedig jelenleg granitív és kőzetekben súlyos
betegesen felelnek. Egy harmadik pedig már felépült
sebéből és visszatérése után Ypermei ismét súlyosan
megsebesült. Márholt hírt küldöttek, de kiünn, hogy
Magdeburgba vitték és már a javulás útján van.

Új földgázforrás. Dési tudósintézet jelenti, hogy az
erdélyi földgázkutató bányabirtal a Nagykaros és
Berehalom községek közti területen egy új földgáz-
mezőt felezett fel, mely állítólag az eddigi források
bőrségét meghaladja.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I, Budafoki-ut 13533. TELEFON: 99-11, 99-12, 99-13, 99-14



Ólomkábelek. Villamvilágítási veze-
tékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus
vörösrézhuvalók, okonitvezetékek,
◆◆◆◆◆ szerelvények stb. ◆◆◆◆◆



Szállítás. Szerszámok és cszközök. A magdolajri kir. vasuti igazgatóság 20 önelérő, 200 kecskötő, 400 drótképe, 150 rozsolóképe, 20 talpfurórőp, 100 gerobife, 800 írtokpa, 300 keresztcsakány, 50 fémaltalpfuró, 2500 földhányólapát, 300 hólapát vasból, 100 filaplát vasból, 2000 kötözévali, 1400 kézi talpfuró, 1200 Irwing-furó, 50 kézi áso, 200 sinkalépcső, 100 szimlébárt, 200 hólapát fából és 100 lavágó fejező szállításra írt ki pályázatot.

Az ajánlatok március 2-ig küldendők be.

Hirdetmény. Műtán a Josephi hányórtásaság Alsólelelvő vármegyének magyarizeni járásába helyezett Kémsi köz-ség határában a Pácbahja in destine helyen Kékés á-bányatelekvény VI. kőlet. 46. luján nyilatkoztatott 400.246 m² területű, Josephi névű kiskönyhatású bányatelekvény elvonása émlt 1916. évi 41. sz. alatt kiadott elvonási határozat jögeürre csökkentett, a bánya eladására vonatkozó hirdetmény kiadása vált szükségessé.

Feloldogva a zalai kir. bányakapitányság felhívja mind-azokat, akik est a bányajogvisítvány megszerzeni óhajtják, hogy zárt vélelajánataikat legkésőbb *április 15-ig* nyújtsák be. Az ajánlatokhoz mellőkölni kell kőszépbent a megaján-olt készegét, melynek nagysága azonban az ajánlat felbontása nélkül megstudni nem legyen.

A most mondottakkal ellenkező vagy elkésetten érke-zett ajánlatokat a kir. bányakapitányság ügyelembé nem fogja venni. Az ajánlatokat *április 17-én* délelőt 10 órákor fogja a kir. bányakapitányság hivatalos helyiségében felbontani. A bányajogvisítvány a legutóbbi ígérő lesz.

Emlt a nevezett bányatársaság részirtókossai, u. m.: a Felsőmagyarországi bányá-és kohóműrészvénrtásaság budapesti bejegyzett céget, *Árvány Ernő dr. bujapesti, Árkó Péter és Jankó Péter* in György zalaiak lakosokat, vala-mint a jelölögek hitelező kir. kincstár a kir. bányakapitányság azzal értesíti, hogy kiútlósi bányáké szaladósgában áll *április 10-ig* saját kötségen a birtok beszelést és elővezésé-t köni, mely szándékúrt azonban ezen határidőn belül a kir. bányakapitányságot is értesíteni kell.

Szakújság. A Magyarhoni Földtani Társulat márc. 1-én a kir. Kégya Természettudományi Társulat Előstermében tartotta szakülését. Előadást tartottak: Pálly Mór dr.: Az erupció közetek zölkővesedéséről és Jekolins Rich dr.: A Brassói hegyiség felsőjurakori képződményéről.

Cégjegyzési hírek. A Magyar Rézhengerművek r.-t. Náchon Emil társasági tisztviselőjének „per proconra-toldattal való alapszabályszerű cégjegyzési jogosultságot bejegyeztelte. — Krayer E. és Társa: Az üzletbe társá-gal belépett Krayer Gyula festékkereskedőnek társ-agi minőségét és önálló képviselői és cégjegyzési jo-gosultságot bejegyeztette.

Új robbantószer. Pogszley F. W. kohómérnök rochamboite néven új robbantószer állított elő, amelyel máris nagymértékben gyártanak. A rochamboite, mikor a srapnellköpenyben fölrobban, kb. 1400° C. meleget fejleszt, amely hőmérsékleten a srapnellhüvely többé nem darabokra robban szét, hanem megoldva, szorta-freccsenő fémcsöppekként hull alá, amelyek mindent lángbaborítanak, ahová csak leessenek. A kísérletek során egy 226 gr. rochamboite-tal töltött, bomba fölrobbantva, az olvadé fémét 12—15 m. magasra freccsen-tette föl s a lebuló fémcsöppek hőmérséklete még mindig oly nagy volt, hogy a homokot megolvasztotta. A bomba 1-2 m. mély és 0-9 m. átmérőjű lyukat vajt a földben. A robbantószer detonátorral kell fölrobbantani, amely azonban nem durrandóigány. Az új robban-tószer gyártása könnyen és gyorsan történthetik, keze-lése állítólag veszélytelen s mindoneműi bombák, így kézigyántók előállítására is alkalmas.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Rumänische Petroleumindustrie. Die *Oden west* bei einem Betriebsüberschuss von 4,350.000 Lei nach Abschreibung 4,140.000 Lei bez. 370 Lei Reingewinn aus. Vorkausaktien er-halten 5 Prozent. 29.551 Lei werden übertragen. — Die *Internationale* hat 71.737 (44.104) Tonnen Erdöl gewonnen. Die Ölpreise waren um 6 Prozent niedriger. Betriebsgewinn 2,660.000 Lei. Abschreib. umgen 1,330.000 Lei. Reingewinn 242.434 Lei. — Die *Iskra Brnna* produzierte im vergangen-nen Jahr 241,352 (465.875) Tonnen Bröl. Die Vermeidung der Produktion ist künstlich durch Einschränkung wegen Absatzschwierigkeiten.

Zinkhütten- und Bergwerks-A.-B. vorm. Dr. Lowitsch & Co. Zum Verkauf der Zinkhütten- und Bergwerks-A.-B. vormals Dr. Lowitsch & Co. in Kattowitz gehörigen galizischen Zinkhütten in Trebnia an die Georg von Giesches Erben hat die *Prav. Ztg.*, dass das gesamte Aktienkapital des Unterneh-mens im Betrag von sechs Millionen Mark an die Firma Giesches Erben übergegangen ist. Bis her gehörten die Aktien der Frankfurter Metallhütte, Beer, Sanderstein & Co., neben der auch die Diskontogesellschaft und die Mitteldutsche Kreditbank durch grösseren Aktienbesitz beteiligt waren. Die *Loewitsch* betreibt in der Hauptsache eine bei Trebnia gelegene Zinkhütte, ein Zinkwalzwerk und eine Schwefel-säurefabrik, seit mehreren Jahren auch eine Bleiölite mit bisher müssigem Erfolg. Grund für den Kauf der Aktien durch die Firma Giesches Erben soll sein, dass die künftige für Erze nicht dauernd neue Verarbeitungsmögen in Schlesi-en zu errichten brauche, während umgekehrt die Gesell-schaft *Loewitsch* keinen grossen Besitz in eigenen Erzen hatte.

Kohlenpreise und Bergarbeiterlöhne. Bekanntlich sind, um die erhöhten Brenngungskosten des Kohlenbergbaus einger-massen auszugleichen, die allgemeinen Verkaufspreise erhöht worden. Die Preiserhöhung wurde mit der Steigerung der Gestehungskosten begründet. Diese Begründung muss als gerechtfertigt anerkannt werden, die Gestehungskosten sind tatsächlich um 20 bis 25 Prozent in die Höhe gegangen. Hierbei sind nicht mitgerechnet die freiwilligen Leistungen für Zwecke des Kriegsvollzugsdienstes.

Von besonderem Einfluss auf die Steigerung der Erze-lungskosten sind die Bergarbeiterlöhne. Man darf nicht ver-gessen, dass die tüchtigsten und bestgelohnten Arbeiter der ersten Lohnklasse, d. h. die unterirdisch beschäftigten eigent-lichen Bergarbeiter, zum grossen Teil eingezogen sind. An ihre Stelle sind junge Schlepper und Wagenösser getreten, auch hat die Verwendung jugendlicher und weiblicher Ar-beiter erheblich zugenommen. Diese Ersatzkräfte aber werden nicht zu ihren früheren, sondern zu wesentlich höheren Löhnen beschäftigt. So erhalten z. B. jugendliche Arbeiter von 14 bis 16 Jahren, die jetzt in die Grube geschickt sind, um die Plätze von Pferdetribern einzunehmen, statt 150 je nach Leistung 250 bis 3 Kronen für die Schicht. Die Schlep-per, die in die Tätigkeit der Hauer aufgerückt sind, verdienen statt bisher 4 bis 450 Kronen jetzt 7 Kronen und mehr. Auch ältere Leute und Invaliden, die ausülsweise wieder vor Kohle-gelegt sind, bringen es nunmehr an Löhne, wie sie früher die Hauer bezogen haben. Die zurückgebliebenen Leute haben also durchwegs wesentlich höhere Löhne als vor dem Kriege. Es ist keine Seltenheit, dass verhältnismässig junge Leute einen Monatslohn von 240 bis 250 Kronen erreichen.

Prozudem bewegen sich die Kohlenpreise in Ungarn auch nach der Erhöhung im Vergleich mit den Kohlenpreisen im feindlichen Ausland mit in den neutralen Ländern in ver-hältnismässig niedrigen Grenzen. In England sind die Preise seit Kriegsausbruch in vielen Sorten auf das Doppelte, also um mehr als 100 Prozent, gestiegen, in den Ländern, nach denen England liefert, noch mehr. In Italien hat eine Steige-rung auf das acht- bis zehnfache stattgefunden, und auch in den neutralen Ländern stehen die Preise um 100 und mehr Prozent höher als vor dem Kriege. Nur in Deutschland hat man sich bemüht, die vorgenommenen Erhöhungen der Zin-nahme der Gestehungskosten anzupassen.